

**Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának:
Online platformok és a digitális egységes piac – Lehetőség és kihívás Európa számára**

(COM(2016) 288 final)

(2017/C 075/20)

Előadó: **Thomas McDONOGH**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2016.5.25.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2016.11.15.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2016.12.14.
Plenáris ülés száma:	521.
A szavazás eredménye:	175/0/3
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság üdvözlí az Európai Bizottság által előterjesztett cselekvési tervet, amely magában foglalja a hírközlési és az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvek felülvizsgálatát a hálózatszemleges online hírközlési szolgáltatások helyzetére való tekintettel, a platformok önkéntes intézkedéseinek feltérképezését, amely egy iránymutatás kidolgozásához vezethet, a B2B-gyakorlatokkal kapcsolatos tényfeltárást, a nyílt hozzáféréstű adatokra vonatkozó projektek finanszírozását és végül egy olyan stratégiát, amely elősegíti és támogatja az uniós székhelyű versenyképes platformok létrehozását.

1.2. Az EGSZB kiemeli, hogy számos olyan online platform van, amely a közösségi gazdaság fontos elemét alkotja, és újólag megerősíti a közösségi gazdasággal, különösen a fogyasztóvédelemmel, a munkavállalókkal és az önálló vállalkozókkal kapcsolatos megállapításait.

1.3. Az EGSZB-t azonban aggodalommal tölti el, hogy az uniós előírások és stratégiák kidolgozása, nem is beszélve a tagállami szintű végrehajtásukról, nem képes követni a digitális piaci fejleményeket. Az EGSZB szeretné megtudni, hogy az Európai Bizottságban és a tagállamokban a felek közötti koordinációt hogyan lehetne fokozni, és milyen mechanizmusok lennének hasznosak.

1.4. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy foglalkozni kell a széttöredezettség veszélyével, valamint hogy következetes uniós megközelítésre van szükség, különben az eltérő nemzeti szabályok bizonytalanságot eredményeznek, nehezebbé teszik a fejlődést az induló innovatív vállalkozások számára, és esetleg korlátozzák a digitális szolgáltatások elérhetőségét. Ez annál is inkább sürgős, mert egyes tagállamok már speciális intézkedéseket vezetnek be vagy fontolgatnak a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok ellen, ez pedig növeli a digitális egységes piac széttöredezettségének veszélyét.

1.5. A közlemény nem tartalmaz konkrét javaslatokat és kevés elfogadható megoldást ad meg. Bár felvázol néhány megoldást, az azzal kapcsolatos igazán fontos kérdésekre, hogy a platformok egyes piacokon okoznak-e kárt a beszállítóknak, nem ad választ.

1.6. Az online platformok elterjedése hatalmas előnyöket hozott a beszállítóknak, a fogyasztóknak, valamint általában a gazdaság és a mindennapi élet számára. Problémák azonban most és a jövőben is felmerülnek még, ezért az EGSZB azt javasolja, hogy pontosabban határozzák meg a vállalkozásokat és a fogyasztókat érő legjelentősebb károkat, majd hatékonyan és gondosan vizsgálják meg, hogy ezek a problémák milyen mértékben tekinthetők az összes online platformra nézve közösnek, ágazatspecifikusnak vagy egyes vállalkozásokra jellemzőnek. Az EGSZB ezenkívül ágazatokat átfogó együttműködésre és az online platformok fejlődésének nyomon követésére szólít fel az idővel felmerülő problémák kezelése érdekében.

1.7. Az EGSZB örvendetesnek tartja, hogy az Európai Bizottságnak szándékában áll megvizsgálni a különböző online platformok és számításhálózati szolgáltatások közötti váltás és adathordozhatóság megkönnyítésére irányuló intézkedéseket, mind az üzleti, mind az egyéni felhasználók számára.

1.8. Az EGSZB figyelemfelkeltő és valamennyi korosztály számára nagyobb digitális jártasságot biztosító programokat szeretne, és utal arra, hogy a legfiatalabb és a legidősebb korosztály a leginkább kiszolgáltatott. Az EGSZB örvendetesnek tartaná egy európai szabvány bevezetését az ezzel kapcsolatos rendszeres oktatásra vonatkozóan.

1.9. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg, van-e igény arra, hogy a platformok felhasználóbarát összefoglalásokat jelenítsenek meg, tegyék egyértelművé, mikor kerül sor személyre szabott díjszabásra és mi alapján rangsorolják az eredményeket, továbbá tegyék lehetővé a személyes adatok tárolásának megszüntetéséhez való jog feltétel nélküli és adminisztratív szempontból egyszerű gyakorlását.

1.10. Az EGSZB üdvözlí az Európai Bizottság közlését, mely szerint online platformokkal együttműködve dolgozik egy olyan magatartási kódexen, amelynek célja az online gyűlöletbeszéd és a kiskorúak számára káros tartalmak elleni küzdelem. Úgy véli azonban, hogy bizonyos szankciók bevezetésére is szükség van azok esetében, akik elmulasztják eltávolítani az ilyen tartalmakat, amikor tudomást szereznek róluk.

1.11. Az EGSZB csalódottságát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Bizottság ismét figyelmen kívül hagyta az online platformok társadalmi vetületét. Hangsúlyozza, hogy pontosabban meg kell határozni a platformok társadalmi felelősségét a munkavállalók – a foglalkoztatás szokványos és új formái keretében dolgozók – iránt. Az utóbbira különleges figyelmet kell fordítani, és a platformok összes munkavállalója számára tisztességes munkakörülményeket, megfelelő szociális védelmet, munkahelyi egészségvédelmet és biztonságot, képzést, kollektív tárgyalásokat és szakszervezeti jogokat kell biztosítani ⁽¹⁾, elismerve azon kihívásokat, amelyeket az online platformok idéztek elő a közösségi gazdaságban.

1.12. Az Európai Bizottság azon megállapításával ellentétben, hogy a jelenlegi jogi keret jórészt megfelelő, az EGSZB a közösségi kiszervezés keretében történő foglalkoztatásra vonatkozó uniós keret létrehozását szorgalmazza a minimális bérszint, illetve a munkaidő szervezésére vonatkozó előírások és a szociális biztonsági előírások alacsonyításának vagy megkerülésének megakadályozása érdekében.

1.13. Az EGSZB szorgalmazza, hogy az Európai Bizottság vizsgálja meg az online platformok tevékenységével kapcsolatos fiskális szempontokat, megakadályozva az egyenlő versenyfeltételekkel ellentétes gyakorlatokat.

2. Az európai bizottsági közlemény lényegi tartalma

2.1. Az Európai Bizottság közelmúltbeli közleménye, szolgálati munkadokumentuma, általánosságban pedig digitális egységes piaci stratégiája is arra törekszik, hogy innovációra ösztönözze az online platformokat és elősegítse a tényleges versenyt közöttük, ugyanakkor biztosítsa a fogyasztók jogainak és magánéletének védelmét.

2.2. A közlemény nagy vonalakban ismerteti **az online platformok értékelése során tett főbb megállapításokat, és felvázolja azt a megközelítést, amelyet az Európai Bizottság a jövőben az online platformokkal kapcsolatban követni kíván.**

2.3. A közlemény nem indítványoz új átfogó uniós előírásokat a platformokra vonatkozóan.

2.4. Az Európai Bizottság csupán olyan szabályozási intézkedések bevezetését javasolja, amelyek az online platformok konkrét típusával vagy tevékenységével kapcsolatos, egyértelműen azonosított problémákra irányulnak, nem pedig megelőző jellegű szabályokat, amelyek visszafoghatják az innovációt.

2.5. Az Európai Bizottság elismeri, hogy az online platformok különféle formában és méretben léteznek, és folyamatosan változnak, ami azt jelenti, hogy nincs konszenzus az online platformok egységes meghatározása tekintetében.

2.6. Az Európai Bizottság véleménye szerint a platformok szabályozásával kapcsolatos univerzális megoldás elfogadása nem lenne megfelelő módszer a különféle típusú online platformok által előidézett eltérő kihívások kezeléséhez.

2.7. Az Európai Bizottság elismeri, hogy a jelenlegi jogi keret jórészt megfelelő a platformok szabályozásához, bár ez a jogi keret nem tartozik egyértelműen egyetlen szabályozó hatáskörébe sem.

⁽¹⁾ HL C 71., 2016.2.24., 65. o.

2.8. A közlemény ütemtervet és elveket határoz meg a jövőbeli beavatkozáshoz:

- **egyenlő versenyfeltételek az összemérhető digitális szolgáltatások számára,**
- **az online platformok felelős viselkedése az alapértékek védelme érdekében,**
- **átláthatóság és igazságosság a felhasználók bizalmának megőrzése és az innováció fenntartása érdekében,**
- **nyílt és diszkriminációtól mentes piacok az adatvezérelt gazdaságban.**

2.9. Az Európai Bizottság a **távközlési** ágazat szabályozási keretének egységesítésére törekszik, lehetőség szerint deregulációra és a hálózatszemleges hírközlési szolgáltatókra vonatkozó egyedi szabályok segítségével.

2.10. Az Európai Bizottság meg fogja vizsgálni az **elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvnek** az online hírközlési szolgáltatásokra való kiterjesztését.

2.11. Az Európai Bizottság egy új, az **audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv** keretében javasolja, hogy a videómegosztó platformok számára új kötelezettségeket írjanak elő a káros tartalmak kezelése érdekében.

2.12. Az Európai Bizottság meg fogja vizsgálni az online közvetítők **felelősségi** rendszerét, többek között a következőket:

- szükséges-e iránymutatás a felelősség témájában, ha önkéntes intézkedéseket vezetnek be az illegális online tartalmak kezelése érdekében, és
- szükségesek-e hivatalos bejelentési és intézkedési eljárások.

2.13. Az Európai Bizottság fokozottabban ösztönzi az online platformokat arra, hogy igyekezzenek az EU egész területén összehangoltan **önsszabályozást** megvalósítani az illegális online tartalmak visszaszorítása tekintetében (és rendszeresen áttekinti majd ennek eredményességét).

2.14. Az online platformokat ösztönözni kell arra, hogy számolják fel a hamis és félrevezető értékeléseket.

2.15. Az Európai Bizottság 2017-ben elveket és útmutatást fog közzétenni az elektronikus személyazonosítás interoperabilitására vonatkozóan.

2.16. Az Európai Bizottság nemrég új javaslatokat fogadott el a **szerzői jogra** vonatkozóan, amelyek a szerzői jogi védelem alatt álló tartalom online forgalmazásával az e tartalomhoz hozzáférést biztosító online platformok által előállított érték méltányosabb elosztására irányulnak.

2.17. E közleménnyel együtt kerül sor a **fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet** előterjesztésére, amelynek célja, hogy több országot érintő helyzetekben hatékonyabban lehessen érvényt szerezni az EU fogyasztóvédelmi jogszabályainak.

2.18. Az Európai Bizottság felülvizsgálta a **tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelvhez** kapcsolódó iránymutatást, amelynek az elfogadása e közleménnyel együtt esedékes. Az EU fogyasztóvédelmi és marketingjogszabályainak célravezetőségére vonatkozó, 2017-ben esedékes vizsgálat részeként az Európai Bizottság további értékelést folytat annak megállapítására, hogy a platformokkal kapcsolatosan szükséges-e további hatályos fogyasztóvédelmi szabályok korszerűsítése.

2.19. Az Európai Bizottság célzott tényfeltárást fog végezni az online platformok környezetében jellemző **B2B-gyakorlatokról** annak érdekében, hogy 2017 tavaszáig eldöntse, „szükség van-e további uniós szintű intézkedésre”.

2.20. Az Európai Bizottság tervezi, hogy megvizsgálja az EU egységes adatpiacának olyan esetleges korlátait, amelyek az adatok tulajdonjogára és felhasználhatóságára, illetve az adatokhoz való hozzáférésre vonatkozó jogbizonytalanság miatt alakulhatnak ki, valamint – az **adatok szabad áramlására** vonatkozó, 2016 végére ütemezett kezdeményezés részeként – feltárja az adatkapcsolás és adathordozhatóság előmozdítására irányuló intézkedéseket.

3. Általános megjegyzések

- 3.1. Ahhoz, hogy Európa a következő évtizedben áttörje a GDP éves növekedésének 1,5 %-os határát, döntő fontosságú lesz egy élénk digitális gazdaság (lásd: a Világgazdasági Fórum Európával foglalkozó tanácsának jelentése).
- 3.2. Az online platformokon alapuló vállalkozások már a világ legértékesebb és legbefolyásosabb vállalkozásai közé tartoznak, és a világ gazdaságban betöltött szerepük tovább fog nőni.
- 3.3. Az EU az online platformok teljes piaci kapitalizációjából jelenleg csupán 4 %-ot képvisel ⁽²⁾.
- 3.4. Az elektronikus hírközléssel foglalkozó mintegy ötven nagy európai gazdasági szereplőre 28 különböző nemzeti szabályozási keret vonatkozik, miközben az amerikai piac hat legnagyobb szereplőjének és a kínai piac három óriásának tevékenységét egységes keret szabályozza ⁽³⁾.
- 3.5. Az online platformokkal kapcsolatos problémák cselekvésre ösztönzik a tagállamokat, és növelik a széttagozottságot.
- 3.6. A szerződési jog és a fogyasztóvédelem harmonizációja rendkívül fontos az online platformok fenntartható fejlődéséhez és felfutásához.
- 3.7. Az EGSZB sürgeti, hogy kapjanak kiemelt figyelmet a teljes mértékben integrált digitális egységes piac létrehozása érdekében 2016 végéig előterjesztendő jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezések. A 2016-os és 2017-es év fogja meghatározni, hogy Európa kialakít-e digitális stratégiát a versenyképesség és a növekedés támogatása érdekében, vagy digitális középserűségbe süpped.
- 3.8. A közlemény számos olyan területet azonosít, ahol az Európai Bizottságnak tudomása van problémáról, de nem rendelkezik adatokkal annak eldöntéséhez, hogy – adott esetben – milyen intézkedésre van szükség. A legnagyobb problémák a vállalkozói kapcsolatok terén tapasztalhatók. Az Európai Bizottság további, hat hónapos vizsgálatot javasol, mielőtt 2017 tavaszán döntést hoz.
- 3.9. Az EGSZB várakozásai szerint újabb jelentős vitára kerül sor, amikor a jövő év elején az Európai Bizottság előterjeszti az e területtel kapcsolatos vizsgálata alapján levont következtetéseket.
- 3.10. A túl részletes vagy rugalmatlan szabályozás aláásná az online platformoknak az EU digitális gazdaságához való kedvező hozzájárulását, a szabályozás módosítása pedig nem mehet a fogyasztók és a munkavállalók védelmének rovására.
- 3.11. Az egységes digitális piacon az összemérhető digitális szolgáltatások számára biztosított egyenlő versenyfeltételek nem befolyásolhatják kedvezőtlenül az adóbevételeket, és nem segíthetik elő a társaságiadó-alap további erózióját annak engedélyezése által, hogy a vállalkozások az érték keletkezésének helyétől eltérő jogrendszerben fizessenek adót. A nyereség utáni adót az érintett gazdasági tevékenység végzésének helyén kell megfizetni.

4. Részletes megjegyzések

- 4.1. Az Európai Bizottság meghatározása szerint a platformok közismerten két- vagy többoldalú piacok, ahol a felhasználókat egy platformüzemeltető fogja össze a kapcsolatteremtés elősegítése céljából.
- 4.2. Az Európai Bizottság saját felsorolása azonban – amely kiterjed a közösségi médiára és a keresőprogramokra, a fizetési rendszerekre és a reklámpplatformokra – nem tartalmazza a platformot üzemeltető hagyományos vállalkozásokat, amelyek most már online működnek, ugyanakkor magában foglal bizonyos digitális platformokat, amelyek nem többoldalúak.

⁽²⁾ COM (2016) 288 final.

⁽³⁾ Lásd az 1. lábjegyzetet.

4.3. Az Európai Bizottság saját felsorolása nem tartalmazza továbbá az olyan, egyre nagyobb számú platformot, ahol munkát is biztosítanak. Ennélfogva nem foglalkozik az ilyen platformok sajátos, különösen a tisztességes munkával és a megfelelő szociális védelemmel kapcsolatos sajátos problémáival. Annak biztosítása érdekében, hogy ne lehessen megkerülni a munkavállalók jogait és a munkaügyi normákat, és hogy ezek garantálva is legyenek, az EGSZB jogalkotási intézkedést szorgalmaz a munkavállalói jogokról és az online, illetve a platformokhoz kötődő munkavállalók védelméről, különösen az új foglalkoztatási formák keretében dolgozóakra vonatkozóan⁽⁴⁾. A jogszabálynak munkavállalóként kell meghatároznia az online platformok keretében dolgozókat, védelmeznie kell munkaviszonyukat, garantálnia kell a szabályos foglalkoztatásnak megfelelő, egyenlő bánásmóddhoz való jogukat, valamint biztosítania kell e rendelkezések hatékony érvényesítését (például: AppJobber, Applause, Clickworker, content.de, Crowd Guru, Designenlassen.de, Freelancer, greatcontent, Jovoto, Local Motors, Microworkers, MyLittleJob, Streetspotr, Testbirds, testIO, Textbroker, Twago, Upwork, 99designs).

4.4. Az elsőként lépők hatalmas előnyre tesznek szert, a hálózati hatásokat sikeresen kiaknázó platformokkal pedig nehéz felvenni a versenyt, sőt a vállalkozások kikerülhetetlen kereskedelmi partnereivé válnak.

4.5. Az online vitarendezési platformot alkalmazni lehet a vállalkozások egymás közötti vitáinak alternatív rendezéséhez, de először is biztosítani kell a vállalatok és a fogyasztók közötti viták online rendezési mechanizmusainak eredményes megvalósítását.

4.6. Előfordulhat, hogy a panaszosok nem fordulnak a versenyhatóságokhoz, mivel attól tartanak, hogy kereskedelmi megtorló intézkedéseket alkalmazhatnak velük szemben a platformok, melyektől függenek. Az EGSZB új intézkedéseket javasol a panaszosok e piacokon való védelmére.

4.7. A weboldalak működtetői és a számukra hozzáférést biztosító internetszolgáltatók gyakran Európán kívül tevékenykednek, vagy elrejtik személyazonosságukat. Az internetszolgáltatókat a jogsértő tartalmak blokkolására kényszerítő intézkedések, amelyeket eredetileg a kalóztartalmaknak tárhelyet biztosító internetszolgáltatókra vonatkozóan dolgoztak ki, értékes eszközt jelenthetnek a jogtulajdonosok számára. A weboldalak blokkolásának elrendelése pedig alkalmazható és alkalmazásra is kerül a hamisított áruk online értékesítése elleni, a márkák és a fogyasztók védelmére irányuló küzdelem során.

4.8. Az, hogy az Unióhoz viszonyítva az Egyesült Államokban erős a kockázattitőke-piac, további ösztönzést jelent a feltörekvő vállalkozások számára arra, hogy az USA-ba költözzenek.

4.9. A bejelentési kötelezettség jelenleg nem terjed ki az alacsony bevétellel rendelkező vállalkozások felvásárlására, még abban az esetben sem, ha a felvásárolt vállalkozás kereskedelmi szempontból értékes adatokat birtokol vagy jelentős piaci potenciállal rendelkezik. A jelenlegi összefonódás-ellenőrzési rendszert úgy lehetne módosítani, hogy a bevételen alapuló küszöbértékeket a tranzakciós volumenre alapuló további bejelentési kötelezettséggel egészítsék ki.

4.10. A versenyhatóságok nagyobb mértékben alkalmazhatnának ideiglenes intézkedéseket és határidőket a gyorsan változó piacokon történő végrehajtási tevékenységek felgyorsítására.

4.11. Az online platformok gyakran kérnek olyan információkat a felhasználóiktól, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül a platformok tartalmához, és olyan feltételek elfogadását követelik meg tőlük, amelyeket rendes körülmények között nem fogadnának el, de a platform szolgáltatásának igénybevétele érdekében kénytelenek elfogadni.

4.12. A személyes adatok fizetőeszközt jelentenek a jelenlegi digitális piacon, úgy tűnik azonban, hogy rengeteg fogyasztó nincs tudatában annak, hogy a számos úgynevezett ingyenes szolgáltatáshoz való hozzáférést a személyes adataival fizet, valamint hogy adatait eladhatják vagy megoszthatják harmadik felekkel. Sőt, az összes jelenlegi és tervezett fogyasztóvédelmi intézkedéstől függetlenül az internet használata és a magánélet védelmének megvalósítása technikai szempontból összeegyeztethetetlen, mivel mindig fennáll annak lehetősége, hogy magas szintű ismeretekkel rendelkező szakemberek gyakorlatilag bármilyen adatot megszerezzenek. Ezért minden korosztályt – akik közül a legfiatalabbak és a legidősebbek a leginkább kiszolgáltatottak – tájékoztatni kell az ilyen veszélyekről.

Kelt Brüsszelben, 2016. december 14-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

⁽⁴⁾ HL C 303., 2016.8.19., 54. o.